

گزارش نقض حقوق بشر در ایران در اردیبهشت ۱۴۰۳

خلاصه:

- اعدام دستکم ۱۲۶ زندانی
- صدور حکم اعدام برای ۹ زندانی و تائید حکم ۲ زندانی دیگر توسط دیوان عالی کشور
- بازداشت دستکم ۴۹۷ شهروند، جان باختن ۲ زندانی در زندان
- صدور حکم حبس و جزای نقدی برای ۵۰ شهروند برابر با ۲۰۸ سال و ۷ ماه و ۱۰ روز و ۷۵۰ میلیون تومان جزای نقدی، بازداشت دستکم ۲۶ نفر جهت اجرای حکم
- فوت ۳۵ و مصدومیت دستکم ۳۰ کارگر بر اثر حوادث ناشی از کار
- برگزاری بیش از ۴۲۰ حرکت اعتراضی توسط اقشار مختلف مردم

مقدمه :

این گزارش در حالی تنظیم می‌شود که در روزهای آخر اردیبهشت مردم ایران از سقوط هلی‌کوپتر ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور جمهوری اسلامی و مرگ وی به جشن و پایکوبی پرداختند. ابراهیم رئیسی یکی از اعضای «هیئت مرگ» در زندان‌های استان تهران در اعدام زندانیان سیاسی در ۱۳۶۷ بود. وی بعدها در دوران ریاست قوه قضائیه علاوه بر اعدام زندانیان در سرکوب معترضان نقش خود را نشان داد.

ماشین کشتار و اعدام جمهوری اسلامی در اردیبهشت ماه بصورت شتابان جان‌های زیادی را بکام خویش فرو برد. قوای حاکمیتی متشکل از ارگان‌ها نهادها و سازمان‌ها در همکاری و روابط تنگاتنگ، مجری سیاست واحدی هستند که برای بقای سیستم حاکم می‌کوشند. به همین دلیل کلیه رویدادهای سیاسی و اجتماعی به منزله تهدید برای موجودیت سیستم ارزیابی می‌شود. لذا تهدیدات و مصالح سیستم تعیین‌کننده سیاست‌هاست نه اصول و قوانین؛ به همین دلیل وقایع اخیر از جمله: تحریم گسترده و بی‌سابقه انتخابات مجلس توسط مردم، افشای نمایش دروغین انتقام سخت کشته شدن فرماندهان سپاه در سوریه و بارز شدن نا توانی حکومت علیرغم ادعای پوشالی، تداوم و افزایش اعتراضات اقشار مختلف مردم، افزایش بحران‌های اقتصادی و اجتماعی و سرپوش گذاشتن برای جنگی که در منطقه راه انداخته است از جمله عوامل افزایش ناگهانی آمار اعدام‌ها است. این اعدام‌ها به عنوان اهرم کنترل جامعه و برای ایجاد رعب و وحشت جهت جلوگیری از طغیان اجتماعی است. زندانیان اعدامی در قربانگاه ستم و بی‌عدالتی، نبود قضائیه مستقل و سلطه سیاست بر عدالت را به بهای جان‌شان افشا می‌کنند.

آمار اجرای حکم اعدام در دومین ماه سال ۱۴۰۳:

براساس گزارش مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان (نفس در قفس) در اردیبهشت ماه دست کم ۱۲۶ زندانی بدار آویخته شده‌اند. اعدام‌شدگان ۲ زندانی سیاسی، ۷۷ زندانی مرتبط با موادمخدر، ۴۷ زندانی متهم به قتل هستند.

این آمار نسبت به ماه گذشته افزایش ۱۲۰ درصدی دارد. از ابتدای سال جاری تاکنون ۱۵۰ زندانی اعدام شده‌اند.

زندانیان سیاسی-عقیدتی انور خضری و خسرو بشارت پس از بیش از ۱۴ سال حبس در زندان قزلحصار کرج اعدام شدند. این دو زندانی به اتهام قتل یک ماموستا، در پرونده‌ای مشترک به اعدام محکوم شده بودند و چهار هم پرونده‌ای‌شان نیز قبلاً اعدام شده بودند.

در میان اعدام‌شدگان ماه اردیبهشت، ۷ زن و یک کودک- متهم بنام رامین سعادت وجود دارد که هنگام ارتکاب بازداشت ۱۷ سال سن داشت. از ۱۲۶ مورد اعدام صورت گرفته تنها ۱۰ مورد توسط رسانه‌های حکومتی اعلام شده و ۱۱۶ مورد بقیه توسط فعالین حقوق بشری افشا شد.

خبر اعدام چند زندانی بنام‌های ولی الله بخت‌آور به اتهام قتل در زندان تبریز و فریبرز دادگر با اتهامات مربوط به موادمخدر در زندان سپیدار اهواز، همچنین خبر اعدام سید امین موسوی که به اتهام قتل در ۲۷ فروردین در زندان تبریز اجرا شده بود بعداً توسط لیگ حقوق بشر زندانیان (نفس در قفس) افشا شد. خبر اجرای حکم اعدام علی موحدی به اتهام قتل در کرج، بعداً توسط سازمان حقوق بشر افشا شد، بدین ترتیب آمار اعدام‌شدگان فروردین ماه به ۲۴ نفر افزایش یافت.

صدور حکم اعدام:

در اردیبهشت ماه دست کم برای ۱۰ متهم حکم اعدام صادر و حکم اعدام ۲ زندانی به تائید دیوانعالی کشور رسید. در میان محکومین سه زندانی سیاسی به نام‌های **توماج صالحی** به اتهام «افساد فی الارض»، **محمود محرابی** به «اتهام افساد فی الارض» از طریق نشر اکاذیب در فضای مجازی و **حاتم اوزدمیر** تبعه ترکیه به اتهام «محاربه و عضویت در حزب پ.ک.ک.» وجود دارد.

حکم اعدام برای **توماج صالحی** هنرمند مردمی در حالی صادر شد که از نظر حقوقی در چارچوب قوانین جمهوری اسلامی هیچ مستند قانونی برای صدور چنین رأی وجود ندارد. رکن مادی جرم **توماج** تنها بیان مواضع و افکارش با توسل به هنرش بود. روشن نیست که اتهام «افساد فی الارض» در پرونده وی مستند به کدام مواد قانونی صورت گرفته است.

«افساد فی الارض» در قانون مجازات اسلامی عنوان کلی است که دارای درجه و مراتبی است و هر درجه آن قابلیت صدور حکم اعدام را ندارد. در تعریف فقهی «افساد فی الارض» از جمله گفته شده عمل ارتكابی است که حالت به سامان و اعتدال زمین را از بین برده و آنرا برای سکونت انسان نامناسب سازد! (جرم این هنرمند بیان کلمات با خوانندگی است).

طبق ماده ۱۸۳ قانون مجازات اسلامی هرکس که برای ایجاد رعب و هراس و سلب آزادی و امنیت مردم دست به اسلحه ببرد محارب و مفسد فی الارض است؛ بر اساس نص صریح قانون مجازات اسلامی اتهام «افساد فی الارض» برای این هنرمند وجاهت قانونی ندارد و باید سریعاً لغو بشود.

صدور و اجرای احکام شلاق :

در ماه اردیبهشت دستکم برای ۵ متهم حکم ۳۱۳ ضربه شلاق صادر گردید و حکم ۸۰ ضربه شلاق برای یک متهم در محوطه دادگستری شهرستان ملکان اجرا گردید.

متین سپاهی و **دیار بختیار** به اتهام برگزاری مراسم چهارشنبه سوری و اخلال در نظم ، **محمد رسول اف** به اتهام اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی به شلاق محکوم شدند.

مجازات شلاق از جمله مجازاتهای تزدیلی، ظالمانه، نافی کرامت انسانی و از مصادیق شکنجه است که به پیروی از احکام کیفری دینی بعنوان مجازات اعمال می‌شود و با وجود ممنوعیت آن از سوی کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوقی و مدنی همچنان بعنوان شکنجه قانونی توسط محاکم مورد حکم قرار می‌گیرد.

وضعیت بازداشت‌شدگان و زندانیان :

اعتصاب غذای زندانیان سیاسی پس از اعدام محمد قبادلو در روزهای سه‌شنبه همچنان ادامه دارد. زندانیان سیاسی در نامه‌ی برای اعلام سه‌شنبه‌های اعتراضی به احکام اعدام نوشته بودند: «برای اینکه صدای ما شنیده شود، ما هر سه شنبه اعتصاب غذا می‌کنیم. روز سه‌شنبه را برای این انتخاب کرده‌ایم چون اغلب این آخرین روز زندگی همبندی‌های ماست که در روزهای قبل به انفرادی منتقل می‌شوند.»

در اردیبهشت ماه دستکم ۴۷۹ نفر بازداشت شدند. تعدادی از فعالین سیاسی، زندانیان سیاسی سابق، خانواده‌های دادخواه، روزنامه‌نگاران، معلمان، دانشجویان، کارگران، هنرمندان، معترضین، برگزارکنندگان مراسم عید نوروز، فعالین فضای مجازی، روحانیان و طلاب اهل سنت و سایر شهروندان از جمله بازداشت‌شدگان ماه اخیر بودند. در پی اجرای خشونت آمیز طرح موسوم به نور جهت کنترل نحوه پوشش زنان، تعدادی نامعلوم از زنان و دختران در شهرهای مختلف کشور بازداشت شده و چندین محل کسب و کار پلمپ گردید.

وضعیت نگهداری زندانیان در زندان و محروم کردن زندانیان از دسترسی به مراکز درمانی و بهداشتی به شیوه شکنجه در جمهوری اسلامی تبدیل شده است. مقامات زندان برای تحت فشار قرار دادن زندانیان از انتقال آنها به بیمارستان و مراکز درمانی و رسیدگی به وضعیت آنها سر باز می‌زنند. این سیاست در مواردی باعث قتل زندانیان می‌شود. در ماه اردیبهشت، **قادر گرگیج** در زندان زاهدان بدلیل عدم رسیدگی پزشکی و تعلل در اعزام به مرکز درمانی جان باخت؛ هم‌چنین **کیانوش ولدبگی** متهم مرتبط با موادمخدر در زندان قزلحصارکرج بدلیل عدم رسیدگی پزشکی و تعلل در اعزام به مراکز درمانی جان خود را از دست داد.

محکومیت به حبس و بازداشت جهت اجرای حکم :

در اردیبهشت ماه دستکم برای ۵۰ پرونده در محاکم قضایی حکم حبس یا جزای نقدی صادر و ۲۶ شهروند جهت اجرای احکام صادره بازداشت گردیدند. در ماه اخیر دست کم ۲۰۸ سال و ۷ ماه و ۱۰ روز حبس برای دست کم ۵۰ شهروند صادر شد. تعدادی از فعالین سیاسی، زندانیان سیاسی سابق یا از بازداشت‌شدگان اعتراضات سراسری، خانواده‌های دادخواه، دانشجویان، معلمان، فعالین فضای مجازی، شهروندان بهایی از جمله محکومین بودند. برای ۱۵ شهروند بهایی علاوه بر حبس جمعا ۷۵۰ میلیون تومان جزای نقدی صادر شد.

حوادث کارگری:

بدلیل نبود ایمنی کافی و شرایط نامناسب کار، در اردیبهشت ۱۴۰۳، دست کم ۳۵ کارگر حین انجام کار جانباخته و ۳۰ کارگر دیگر دچار مصدومیت شدند. نبود تجهیزات استاندارد ایمنی و بهداشتی، عدم آموزش و نظارت کافی، عدم تامین تجهیزات کافی و سودجویی کارفرمایان و عدم اجرای صحیح ضوابط ایمنی کار از عوامل مهم حوادث کارگری است. طبق آمارهای رسمی منتشر شده از سوی نهادهای مربوطه سالانه بیش از ۲ هزار کارگر جان خود را بر اثر حوادث ناشی از کار ازدست می‌دهند. این در حالی است آمار فوت کارگران غیر رسمی، کولبران و سوختبران و... در آمارهای رسمی در نظر گرفته نمی‌شود.

علی ضیایی رئیس گروه بررسی صحنه جرم سازمان پزشکی قانونی کشور اعلام کرد: در سال ۱۴۰۲ در حوادث ناشی از کار ۲۱۱۵ کارگر (۲۰۹۴ مرد و ۲۱ زن) جان خود را از دست داده‌اند که در مقایسه با مدت مشابه در سال‌های قبل که آمار تلفات ۱۹۰۰ نفر بود ۳,۱۱ درصد افزایش داشته است. آمار کارگران مصدوم ۲۷ هزار و ۳۷۷ نفر بود. طبق آمار فوق روزانه بیش از ۵ نفر بر اثر حوادث ناشی از کار جان خود را ازدست می‌دهند.

موسی ادیب فر مدیرکل پزشکی قانونی آذربایجان غربی در مورد جان باختن کارگران گفت: در سال گذشته تعداد هزار و چهارصد و سه مورد حوادث ناشی از کار در پزشکی قانونی استان تشکیل شد. همچنین در اثر حوادث ناشی از کار برای ۶۲ مورد سوختگی، ۴۲ مورد سرمازدگی و ۱۲ مورد در اثر برق گرفتگی مجوز فوت صادر شده است. گفتنی است آمار فوت کارگران ساختمانی بر اثر سقوط از ارتفاع که بیشترین تلفات جانی کارگران را در بر می‌گیرد در گزارش وی نیامده است. آمار این کارگران با اسامی مشخص در مرکز آمار لیگ حقوق بشری نفس در قفس به ثبت رسیده است.

اخراج کارگران :

در دومین ماه سال ۱۴۰۳، دست کم ۲۶۷ کارگر از کار اخراج شدند. اخراج ۱۰۰ کارگر کارخانه کاغذسازی پارس و طبیعت سلولوز در شوش، اخراج ۵۰ کارگر کارخانه شمع نور در قزوین بدلیل تعطیلی کارخانه بر اثر مشکل گردش مالی، اخراج ۱۱۷ کارگر شهرداری سقز تحت عنوان تنش و بحران درون سازمانی و اخراج کلیه کارگران شرکت پالایشگاه ستاره سبز بر اساس تصمیم مدیران از جمله این موارد است. اخراج این کارگران در وضعیت اقتصادی بسیار بحرانی کشور در برخی موارد باعث اقدام به خودکشی این کارگران شده است.

اعتراضات سراسری :

در طول اردیبهشت ماه بیش از ۴۲۰ تجمع، راهپیمایی یا حرکت اعتراضی توسط اقشار مختلف مردم برگزار گردید. اعتصاب ادامه دار صنف طلافروشان در اعتراض به اجبار در ثبت موجودی و خرید و فروش در سامانه جامع تجارت و اخذ مالیات بر افزایش قیمت طلا (مالیات از تورم)، تجمعات مستمر و هفتگی بازنشستگان فرهنگی و کشوری، تامین اجتماعی، بازنشستگان مخابرات، بازنشستگان صنایع فولاد، پرستاران، کارگران بخشهای مختلف کارگری، مالباختگان و سایر اقشار جامعه در اعتراض به وضعیت بد معیشتی و عدم تناسب حقوق با تورم و گرانی روز افزون ادامه یافت.

کشاورزان اصفهان بعد از ۱۲ روز تحصن و اعتراض مستمر موفق شدند مسئولین مربوطه را وادار به بازگشایی آب زاینده‌رود کنند. کشاورزان با پخش شیرینی این پیروزی ناشی از پایداریشان را جشن گرفتند.

